

ובדרכי אבותינו

עלון שבועי שע"י תלמוד תורה 'עטרת חיים' לבני תורה ק"ק תימן יע"א
בנשיאות מרן הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א

רח' הרא"ש 2 אלעד, ישראל, טל: 03-9097022

בנתיבי החינוך

הרב אליהו נהרי שליט"א מנהל הת"ת

יידבר וגו' ראו קרא ד' בשם בעלאל (לה. ל)

כתוב בילקוט מדרשי תימן על פסוק זה: מיכן אמרו, **יבוא ארי ויבנה ארי לארי בחלק ארי. יבוא ארי, זה בצלאל** שהוא משבט יהודה שנאמר (בראשית מט. ט) גור אריה יהודה, **וארי זה אהליאב** שהוא משבט דן שנאמר (דברים לג. כב) דן גור אריה, **יבוא ארי ויבנה בית המקדש** דכתיב (ישעיה כט. א) **הר אריאל** קרית חנה, **לארי זה הקדוש ברוך הוא** דכתיב (עמוס ג. ח) **אריה** שאג מי לא יירא, **בחלק ארי** אלו **ישראל**, כי חלק ד' עמו (דברים לב. ט).

דברים נעלים למדנו ממדרש זה: ראשית, צריך האדם להכיר את מקומו, מהי דרגתו, ולפי זה ידע אם הוא ראוי לעשות את מה שלבו חפץ או לאו. שדוקא בצלאל ואהליאב שהם משבט ארי יכלו לבנות את בית המקדש וכו'. וזו היא אחד מקנייני התורה כמאמר התנא באבות (פ"י מ"ג), 'גדולה תורה וכו' והתורה נקנית בארבעים ושמונה דברים ואלו הן וכו' **המכיר את מקומו**. ויזכור את קרח שחישף לו גדולה שאינה מקומו, מה בסוף עלה בגורלו. וכנגדו בצלאל שעל אף שהיה נער, נתגבר כארי ללמד ולהורות את העם עושי המלאכה, ולא בוש מהם על אף היותו קטן ורך בשנים.

ודבר זה היה פשוט בחיי אבותינו הקדושים. כל אחד ואחד היה מכיר מקומו ולא פותח פיו לפני מי שגדול ממנו ואפילו אם הוא אחיו הגדול ממנו בשנה אחת בלבד. ואפילו בסעודות גדולות לא היו מברכים וסועדים עד שיפתח הגדול שבהם ויברך לכולם. ובבית חתן היה החתן מברך בעמידה ונוטל רשות מהסועדים, כאשר היה אומר, ברכו, והם משיבים, ברך, ולאחר מכן היה מברך להוציא את כולם. ובבתי כנסיות הגדולים ישבים סמוך לקירות בית הכנסת מסביב והקטנים ממולם. ויש הפטריות שרק זקני הקהל עולין בהן. וכן היבר יוחאי ועוד... אך אכ"מ להאריך ולפרט כי רבים הם.

דבר חשוב נוסף למדנו מהמדרש הנ"ל. **כל ישראל נמשלו לארי** ללמדנו שבכולנו נמצאת תכונתו של הארי, גבורה! על אף שאין נמשל שבטו לארי ולא נולד בחודש אב שמזלו ארי. ועל כן אמר התנא (אבות פ"ה מ"ט) 'יהודה בן תימא אומר, הוי עו כנמר, וקל כנשר, ורץ כצבי, וגבור כארי, לעשות רצון אביך שבשמים, השה את כל ישראל לזאת. ואפשר שעל מנת שזכור דבר זה לראשית חיינו ובכל יום ויום, על כן פתח מרן בש"ע את ספרו (סי' אי' ס"א) בלשון זה: **יתגבר כארי לעמוד בבוקר לעבודת בוראו** וכו', וזהו תכף בהתעוררותו והכל הולך אחר ההתחלה.

ומסופר על הרב חיים סנואני זצ"ל, שלא ישרה בעיניו שחיתתו של אחד השוחטים הותיקים, ועל אף שהוכיחו רבות לא הטה אוזן קשבת לדבריו והמשיך בשלו. על כן גמר אומר בלבו להעבירו ממשרתו, על אף שהשוחט הטיח כלפיו אימים ודיבורים תקיפים כששמע זאת. ולא שעה לדברי מספר חכמים שהציעו לו לא להתעסק עם אדם אלים זה. ואכן יצא השוחט וידו על התחתונה (דרך צדיקים ח"א עמ' 64).

ואלה שני הדברים, צריך להרגיל בהם את הילדים עוד בעודם קטנים. ובפרט בדור זה שמרובה הפרוץ על העומד, וכל אחד ככל העולה על רוחו עושה. ומשתמשים בתכונת הארי להעניז פנים ולהחציף, אך כאשר צריכים לשוב בתשובה מתביישים כשאל הנחבא על הכלים. אך אם האב והאם, יתנהגו כאנשים המכירים את מקומם, הוא בכבודה והיא בכבודו. ויעמדו בפרץ כארי שאינו חת מאף אחד לשמור על חומות התורה, גם כאשר מדובר בבני משפחה או חברים קרובים. אזי מהם יראו ילדיהם וילמדו, ואותם יחקו וכמוהם יעשו.

בנוסף לזאת יש להסביר לילד תם, ע"י משל ודוגמא מדוע אינו יכול לעשות את שלבו חפץ אם אין זה מקומו.

פניני הלכה

ברכה על כל כוס וכוס

מארבעת כוסות

משנה (פסחים פ"י) **מזגו לו כוס ראשון** וכו', ב"ה אומרים **מברך על היין** ואח"כ מברך על היום, מזגו לו כוס **שני** וכאן הבן שואל וכו', מזגו לו כוס **שלישי** מברך על מזונו, (מזגו לו כוס) **רביעי** גומר עליו את ההלל וכו', ע"כ. ופסקו 'הרי"ף והרמב"ם **שיש לברך על כל כוס וכוס** וכן דעת רוב 'הגאונים' ורוב ככל 'הראשונים' מלבד 'הרא"ש'. וטעמא משום **דכל חד מצוה באפי נפשיה הוא**. ויש מי שכתב משום **שכל אחד טעון שירה בפני עצמו, ואין ראוי לומר שירה בלא ברכה**. ועוד כתבו טעם אחר משום **שקריאת ההגדה היא הפסק דמשתני ומקרי בהדי ההדדי לא אפשר**. וכתב 'מהרי"ף' (בהקדמה לאגדתא דפסחא) **וזוהו המנהג הפשוט בכל ארצות תימן בכל סדריהם שכתבו הקדמונים בסידורים ישנים נושנים מכמה מאות שנים, לברך על כל כוס וכוס** וכו', עכ"ל. וכתב מהרי"י רצאבי שליט"א **ביפרי עץ חיים** (עמ' קכד) **שכן המנהג אצל רוב בני תימן** גם אצל אותם הנוהגים בדרי"כ כפסקי השו"ע (יעוין כ"ז באורך בעץ חיים בהקדמתו לאגדתא דפסחא, וביפרי עץ חיים שם)

לעילוי נשמת
מארי שלמה
בן מארי
אהרן שרדי,
תנצב"ה

התודה והברכה להורים ולתורמים החפצים בעילום שמם על הכספים ושאר דברים המעבירים אלינו לתתם ולחלקם לנוקקים לדברים אלו. יהא רעוא שבזכות מצוותם זו, מתן בסתר יכפה אף, ויחוס ה' וירחם, ויבוא לציון גואל, במהרה בימינו, אמן.

מייסד התלמוד תורה

הרה"ג עזרא מחפוד שליט"א

לפי נקיונות הבית כך יתעבבו ילדינו

כנגד ארבעה בנים דיברה תורה. בן חכם שואל, מה העדות והחוקים והמשפטים אשר ציוה ה"א אתכם. בן רשע שואל, מה העבודה הזאת לכם. והחורים שואלים את עצמם, מה עושים כדי לזכות לבן חכם, ולהינצל מבן רשע.

והנה אפשר ללמוד זאת מהגמי' בסוף מסכת סוכה, האומרת כי דיבורי הילדים הינם בעצם תגובות טבעיות המשקפות את מה שהם שומעים בבית.

כלומר לעניינינו, אם החורים עוסקים בהכנת הבית לפסח אחרי לימוד וידיעת ההלכה, ומעשיהם מכוונים בעיקר לדרישות ההלכה, אשר מצד עצמן אינן קשות ליישום, [ובעיקר אינן פוגעות באווירה ובמצב רוח], ורק אגב כך מנקים את הבית גם במקום שאין חמץ. כשהבית והאווירה הכללית שבו מכוונים לפי העדות החוקים, כלומר ההלכות הכתובות בשו"ע, כי אז הבן שואל בהתאם, מה העדות והחוקים אשר ציוה ה"א אתכם, היות וגם הוא מעוניין להיות שותף לידע ויישום ההלכה המתרחש בבית, ובדרישות אלו יש לו אפשרות גם לתרום את חלקו.

אבל אם ההכנות לפסח מבוצעות ללא לימוד נכון של ההלכה והמעשה, ובמטרה של ניקיון לשם ניקיון [מלומדה], וללא יחס לחמץ וביעורו, עד לקריסה תחת נטל העבודה, כי אז הבן שואל מה העבודה הזאת לכם, כלומר, מדוע כל הטרחה הזו, והרי אפשר לסגור את הבית לשבוע, וללכת לבית מלון וכיוצא ה"י.

אמנם שאלת הבן אינה מעידה על אופיו, אלא בעיקר על המצב בבית שמביאו להרגיש דחייה כלפי ההכנות לפסח ולמצוותיו.

כלומר, שאלות הילדים, וכיוון חשיבתם, מעוצבים בעיקר על ידי האווירה בבית, היוצרת ומכוונת אותם לכיוון חשיבה זה.

המסקנה. יש ללמוד את ההלכה והמעשה, להתמקד במטרה האמיתית ולהפחית בנטל, ולא להסתער על ניקיון הבית, בלי להכיר את היעדים ותוכנית הפעולה. בנוסף, יש ליצור אווירה וידע בבית, כי יש הבדל בין ההלכה המחייבת שהיא כזו וזו בלבד, ואילו שאר המטלות הינן תוספת שאינה מחייבת ואינה קשורה לפסח, ולכוון את הילדים לפתח שאלות חכמות, של מה העדות והחוקים אשר ציוה ה"א אתכם. כלומר, לדעת ולהבחין בהבדלים בין דרישות ההלכה לבין התוספת, וממילא למצוא את מקומם בבית, גם בתקופת ההכנות לפסח, ואת יכולת תרומתם.

פתרונות לשבת 'כי תשא'
אחודה חידה! העגל נעשה כנגד ה'
אחד, וגימ' ק' שלו 13 כמנין אחד.
הזוכה בהגרלה: נתנאל וגימה.
מי בתמונה? עדיין לא פתרו, לכן
השארנו אותה גם להשבוע.

במה דוד המלך נתגאה ונענש?
ומה קשור זה לפרשתנו?
בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

מי בתמונה?

בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

בסייעתא דשמיא!!!

הרצאה שניה בסידרת
'חנוך לנער על פי דרכו'
מפי מנהל הת"ת
הרב אליהו נהרי שליט"א
תקיים אי"ה בל"ג ביום שלישי
כ"ז אדר בשעה 20:30
בכיתת הגן
ויהי נעם ה' עלינו וגו'
ניתן לשאול שאלות במהלך ההרצאה
*מיועד להורי הת"ת בלבד!

מהנעשה בת"ת

הרה"ג עזרא מחפוד שליט"א בביקור בגנים

מתכוננים
לפסח...
מכניס
מצות

תורתן של בנים

השכינה מקומה בארץ וחטאי האדם מרחקים אותה

באתי לגני (שה"ש ה) אמר רבי ישמעאל בן רבי יוסי, באתי לגן אין כתיב כאן אלא באתי לגני לגינוני, למקום שהוא עקרי מתחלה...

כיון שחטא אדם נסתלקה השכינה לרקיע הראשון, חטא קין נסתלקה לרקיע השני, חטאו דור אנוש נסתלקה לרקיע השלישי, חטאו דור המבול נסתלקה לרקיע הרביעי, חטאו דור הפלגה נסתלקה לרקיע החמישי, חטאו הסדומים נסתלקה לרקיע הששי, חטאו המצרים נסתלקה לרקיע השביעי.

וכנגדן עמדו שבעה צדיקים והורידו את השכינה מן העליונים לתחתונים, ואלו הן: אברהם הורידה מן השביעי לששי, יצחק הורידה מן הששי לחמישי, יעקב הורידה מן החמישי לרביעי, לוי הורידה מן הרביעי לשלישי, קהת הורידה מן השלישי לשני, עמרם הורידה מן השני לראשון, משה הורידה מן העליונים לתחתונים...

אימתי שרתה השכינה בארץ ביום שהוקם משכן, שנאמר (שמות מ) ויכס הענן את אהל מועד, וכבוד ה' מלא את המשכן (במדבר יג ב).

מאת התלמיד ידידיה נהרי כיתה ה'

ניתן להקדיש את העלון להצלחת, לרפואת, לעילוי
נשמת.

לפרטים במזכירות הת"ת: 03-9097022.

מחידושי רבותינו

אשר הניף תנופת זהב לידוד (לה. כב)

לזשי"ק
תומר ישראל בן יעקב
ואודליה בת מנשה

מהליכות אבותינו

ללמוד בשביל לעשות!

בברכת 'אהבת עולם' בשחרית אומרים 'ותן בלבנו להבין להשכיל לשמוע ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים' וכי, הסמיכו את ענין הלימוד לעשייתו וקיומו. ללמדנו שהלימוד נצרך עמי"נ שנדע אורחות חיים.

ע"כ נהגו אבותינו לקבוע עיתותם מדי יום ביומו בין מנחה לערבית או אחר ערבית ללימוד הלכה, אם מתוך הרמב"ם או מהשי"ע עם פירוש שתי"ז, כאשר הרב היה מסביר ומרחיב את ההלכה. ולימוד העיון התקיים רק לתי"ח או לכל מי שחפץ בשנות היום האחרות. וגם אז לא פלפלו בחינם אלא היו מגיעים עד ההלכה למעשה.

והרבה אנשים ואני הצעיר ביניהם, זוכרים את הזקנים שהיו שואלים אותנו בעת שובנו מהשיבות שאלות בהלכה וכיוצא בהן. ואם לא ידענו תשובה לשאלתם היו מפטירים כנגדנו, אז מה אתה עושה בישיבה? יש הרבה שפירשו זאת לגנאי, שכביכול ח"ו הם לועגים לנו. אך להיפך הוא. להם היה פשוט שאדם לומד תורה כדי לקיים, ואם הוא לומד ולא יוצא לו מזה כלום אלא פלפולי סרק בעלמא, אי"כ למה נשלח לישיבה! וע"כ מי שהבין זאת נכון, כשחזר לישיבה ישב ללמוד את אשר לומד הלכה למעשה ולא רק פלפולים וכיום הוא מורה הוראה לרבים.

באותו היום מרוב הויכוחים בענייני מלאכת המשכן, התחלקו לשתי דעות כל קבוצה דעתה אחרת, אשר על כן החליטו לפרש הלכה למעשה. פרקו את המשאוי מעל החמורים, והיתה הסחורה כולה, אריגים עבודת יד. חילקו את השטח לשתי חלקות, וכל קבוצה עסקה בעבודתה. המקלות והיתדות, שמשו חומר לקרשים ובריחים, והיתדות לאדנים. והאריגים ליריעות וקרשים, בעזרת המקלות. כל קבוצה מדדה לפי המדות של התורה ומפרשה, בדעה מוסכמת של כל חברה.

כיון שגמר, כל קבוצה בדקה את עבודתה של הקבוצה השנייה, וכולם הסכימו על קבוצה אחת שעשתה לפי המדות הנכונות באורך ורוחב וקומה והולולאות והקרשים וכי, כמו כן המזבח היה הכל על תלו. אבל אמרו שצריכים הוכחה, שאם מהשמים מסכימים על הדעה שהסכימו החברים, יקריבו קרבן, והאש תרד מהשמים ותקח את הקרבן, ואם לא, אז הפירוש לא נכון. ומתוך תמימותם והתמסרותם לתורה לא זכרו איפה הם נמצאים. לקחו את העגל שקנו בשביל לשחוט לשבת, והקריבו אותו. באותו רגע שהקריבו אותו, ירדה אש מן השמים ואכלה את הקרבן, אך גם שרפה את הארבעים איש, עם האדמה אשר תחתיהם, והיתה לאפר עד היום הזה.

מהיום ההוא והלאה לא יכול להמצא שם אדם ובהמה וחיה רמש ועוף השמים, וכל הקרב למקום הוא מת במקום. ומפני הסכנה גדרו את המקום וקראו לו בית החיים של הארבעים השרופים. ואותם הארבעים האחרים שלא הקריבו קרבן ולא הצליחו לעשות תבנית המשכן והמזבח במאה אחוז, נפטרו במשך אותה השנה. אותם קברו בחלקה השניה מול חלקת השרפה ועד היום הזה קורים לה בית עלמין הארבעים.

(תולדות הרה"ג שלום שבזי זצ"ל עמי פ)

בדרכיהם אתהלך...

טרופי עליון

בכל שבוע ביום שני, הלכו תושבי שרעב לשוק כאשר בדרכם היו נפגשים בצומת דרכים ונושאים ונותנים בדברי תורה. אי לכך, כל אחד היה מתכוון לאותו יום להראות גבורתו בתורה. פעם אחת היה יום השוק חלש, כולם לא מכרו סחורותיהם כי אם מעט והחזירו את הסחורה. אנשים אלו היו שתי קבוצות של ארבעים ארבעים איש, כל קבוצה ממקום אחר, ואף היו הם תלמידי חכמים גדולים בעלי תריסין. אותו השבוע חלה פרשת תרומה, ועסקו בענייני מלאכת המשכן, היות שבאותו היום לא מכרו הסחורה. בזמנם לא היה להם חנויות קבועות, אלא כל אחד היה מביא עמו מביתו יתדות ומקלות, והיו עושים אוהלים לצל בבוקר, ואחרי הצהרים מפרקים ולוקחים אותם עמם חזרה לביתם.

באותו היום מרוב הויכוחים בענייני מלאכת המשכן, התחלקו לשתי דעות כל קבוצה דעתה אחרת, אשר על כן החליטו לפרש הלכה למעשה. פרקו את המשאוי מעל החמורים, והיתה הסחורה כולה, אריגים עבודת יד. חילקו את השטח לשתי חלקות, וכל קבוצה עסקה בעבודתה. המקלות והיתדות, שמשו חומר לקרשים ובריחים, והיתדות לאדנים. והאריגים ליריעות וקרשים, בעזרת המקלות. כל קבוצה מדדה לפי המדות של התורה ומפרשה, בדעה מוסכמת של כל חברה.

כיון שגמר, כל קבוצה בדקה את עבודתה של הקבוצה השנייה, וכולם הסכימו על קבוצה אחת שעשתה לפי המדות הנכונות באורך ורוחב וקומה והולולאות והקרשים וכי, כמו כן המזבח היה הכל על תלו. אבל אמרו שצריכים הוכחה, שאם מהשמים מסכימים על הדעה שהסכימו החברים, יקריבו קרבן, והאש תרד מהשמים ותקח את הקרבן, ואם לא, אז הפירוש לא נכון. ומתוך תמימותם והתמסרותם לתורה לא זכרו איפה הם נמצאים. לקחו את העגל שקנו בשביל לשחוט לשבת, והקריבו אותו. באותו רגע שהקריבו אותו, ירדה אש מן השמים ואכלה את הקרבן, אך גם שרפה את הארבעים איש, עם האדמה אשר תחתיהם, והיתה לאפר עד היום הזה.

מהיום ההוא והלאה לא יכול להמצא שם אדם ובהמה וחיה רמש ועוף השמים, וכל הקרב למקום הוא מת במקום. ומפני הסכנה גדרו את המקום וקראו לו בית החיים של הארבעים השרופים. ואותם הארבעים האחרים שלא הקריבו קרבן ולא הצליחו לעשות תבנית המשכן והמזבח במאה אחוז, נפטרו במשך אותה השנה. אותם קברו בחלקה השניה מול חלקת השרפה ועד היום הזה קורים לה בית עלמין הארבעים.

(תולדות הרה"ג שלום שבזי זצ"ל עמי פ)

לעילוי נשמת
חיים בן יחיא נהרי ז"ל, אוריאל אהרן בן
אליהו ז"ל, יפה בת יחיא נהרי ע"ה, תנצב"ה

צמצומי לשון

הלכות שבת - כל הלכות הסמוד
לתיבה שאחריה, הכיף בדגש מכיון
שהיא אחר שוא נח.

תפארת בנים

התודה והברכה

להרה"ג עזרא מחפוד שליט"א מייסד הת"ת שאת מימיו שתינו, ולתורה וליראה גידלנו, ובזכותו עד הלום הגענו.

ועתה שימחנו ונאות לבקשתינו לבקר בת"ת אשר ייסד והקים בשני ידיו בעמל ויזע ויגע רב.

הרב שליט"א נכנס לכל הכיתות והגויס, שמע את לימודם ואף שאלם שאלות מהחומר הנלמד, גם הוסיף ודיבר במעלת תורתם של תשב"ר ובנוסף בירכס ברכות מעומקא דליבא.

כאשר פנה לצאת מהת"ת,

נסתופפו סביבו מתלמידי

הת"ת בכדי לקבל את

ברכתו שוב בטרם יצא

משערי הת"ת ואף נשקו את

ידו הקדושה

כיתה ד' סיימו בס"ד את משניות מסכת מגילה ואף עשו סעודת סיום דשנה, יהא רעוא שיגמרו את כל הששה סדרים בידיעה ברורה

המבצע החדש יצא לדרך! מסייעים ומרוויחים!

חכמי תימן

הרב סלימאן קטל הלוי זצ"ל

נולד בשנת ה'תר"ל בכפר חמדה. עסק במלאכת התפירה רק ארבע שעות, כלילה ובכל שאר שעות היממה עסק בתורה. נתפרסם כאיש חסד אשר ביתו פתוח לרווחה בכל שעות היממה, כאשר שני פתחים היו לביתו אחד לנכנסים והשני ליוצאים. גם היה מעתיק ספרים ומעניק אותם במתנה למעוטי יכולת. היה בעל קבלה מעשית ודברים מפלאים עשה. היה לו בקיאות עצומה במלאכת השחיטה והלכותיה, ואף ידע על הבהמה ע"פ סימנים מיוחדים אם כשרה היא או לאו עוד בעודה חיה. מעשה היה ופתחו הגויים את קברו, ונמצא שלם כביום פטירתו.

נפטר בשנת ה'תש"ח
ונטמן בחמדה,
ז'ע"א

התודה...

לידידנו ההורה היקר והנכבד

ה"ה יצחק טון הי"ו

אשר מלבד עזרתו הרבה בזמנו

הפנוי, אף בא לשמח את

התלמידים בתחפישתו במסיבת

הפורים. יה"ד שירווח נחת מכל

יוצאי חלציו ויראה בנים ובני

שנים שמחים שלמים ויראים

הברכה...

והשפע ממקור ברכה עליונה

בכל הגרעות האמורות בתורה

לעמלי מערכת העלון

הרה"ג עזרא מחפוד שליט"א

רבני הת"ת שליט"א

הערות, הארות ותשובות לחידות
ניתן לשלוח לפקס: 03-9130009
או במייל:
Nahari@enativ.com

ברכת 'מליץ טוב' שלוחה למשפחת
'ארפ"י הנכבדה לרב"ל הולדת בנס נ"ו!
יה"ר שכןס בקריתו של-אברהם אבינו
ויגדל לתורה, לחופה ולאמצים טובים